

JUNI 2023

Aktias ekonomiska prognos

Lasse Corin, Chefsekonom, Aktia Bank Abp

Aktia

Finlands ekonomi krymper men tillväxt är att vänta nästa år – byggnadsinvesteringar och konsumtionen står inför utmaningar

Vi förutspår att ekonomin i Finland kommer att krympa med 0,9 procent i år och växa med 1,1 procent år 2024. Ökningen i byggnadsinvesteringar och den privata konsumtionen har haft en betydande inverkan på den ekonomiska tillväxten i Finland under de gångna åren, men för närvarande verkar läget vara svårt för båda två. Ränteuppgången tär på byggnadsinvesteringarna och den försvagade köpkraften på konsumtionsmöjligheterna. På arbetsmarknaden ligger det värsta ännu framför oss; lyckligtvis hänvisar det värsta här till en måttlig ökning i arbetslösheten. Investeringsutsikterna är mer lovande än på länge, även om den vassaste tillväxten inte hinner realiseras under vår prognosperiod. Den gröna övergången medför för Finland förutom utsläppsminskningar också mycket positivt för ekonomin.

Kan exportländerna pigga upp Finland?

Vi förväntar oss ett mer dämpat år 2023 på den finländska exportsektorn, då exporten minskar med 1,4 procent. Nästa år tilltar exporttillväxten till 2,6 procent. Bland våra viktiga exportländer krymper ekonomin i Sverige i år och i USA avmattas tillväxten betydligt. I det stora hela är det ekonomiska läget väntande, eftersom räntorna höjs runtom i världen och alla negativa konsekvenser av de högre räntorna på ekonomin har ännu inte realiserats. Av den finländska exporten utgör endast en liten del produkter som riktas till konsumenterna. Vår export fokuserar på investeringsvaror och för vår exportsektor är utvecklingen av våra exportländers investeringar viktigare än utvecklingen av den privata konsumtionen.

Exportindustrins orderboksläge har fortlöpande försvagats, alltså är en snabb tillväxt i exporten inte att vänta. I den senaste enkäten är orderboksläget fortfarande svagt, även om läget ser ut att ha utjämnats. Vi väntade oss tidigare att serviceexporten skulle ha fortsatt sin tillväxt efter år 2020, men utvecklingen har gått i horisontalled under hela förra året. Detta har varit en liten besvikelse, eftersom serviceexporten har varit den som växt stabilt ända sedan finanskrisen. I framtiden kommer vi att allt oftare se Finland exportera el utomlands. Elexporten stärker säkert vår export

men räcker inte ensam till att vända vår bytesbalans (skillnaden mellan export och import) och få den positiv.

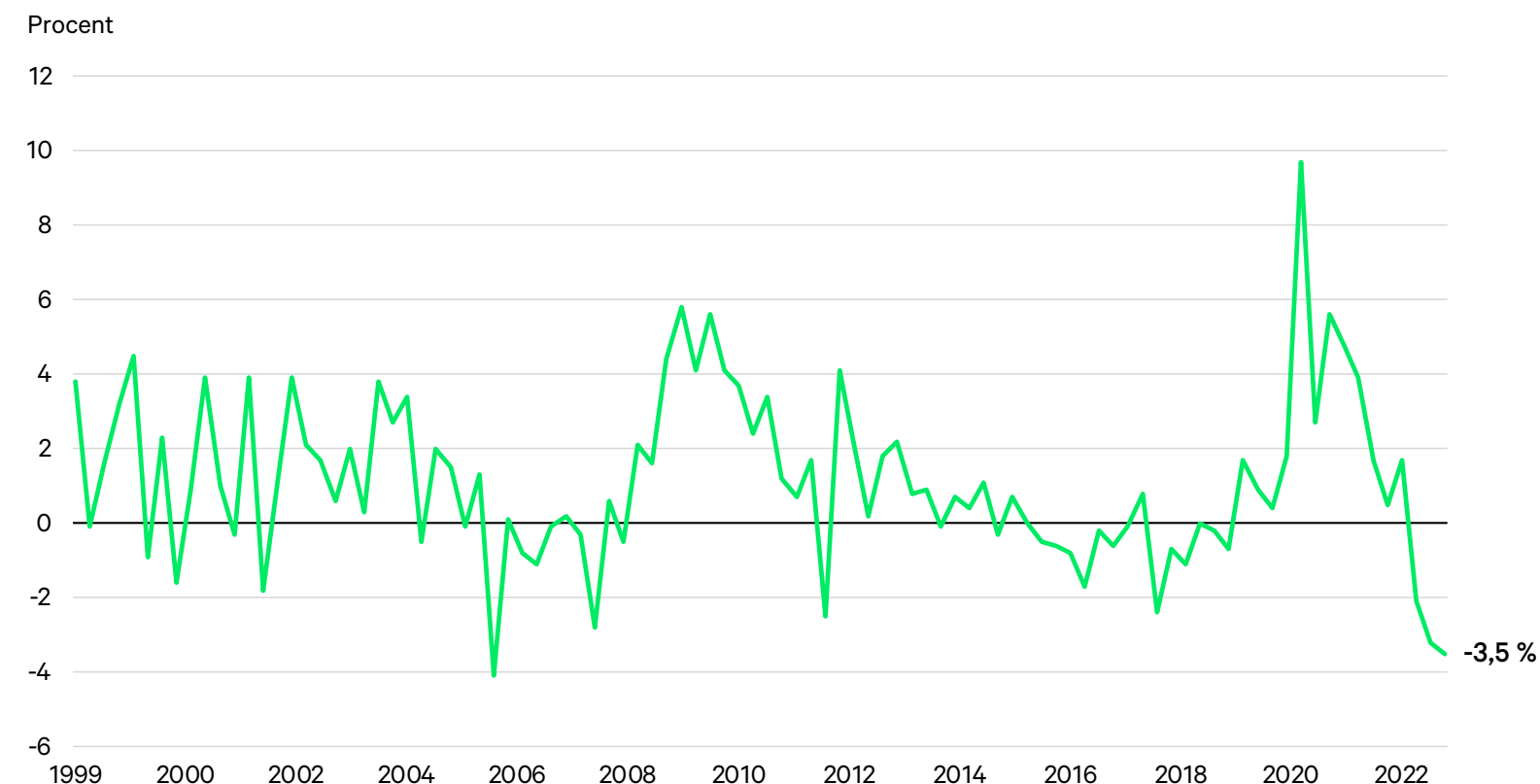
Finländarna konsumerar på bekostnad av sparande

Konsumenternas köpkraft belastas av flera faktorer. Vi väntar oss att den privata konsumtionen ska minska med 1,2 procent i år, men att den kommer att vända till en dämpad tillväxt på 0,4 procent nästa år. Den privata konsumtionen har stått på sig till och med överraskande väl, även om köpkraften under hela sin mätningshistoria aldrig har försvagats så här mycket. Konsumtionskraften förklaras åtminstone av den låga arbetslösheten och den kraftiga nedgången i sparkvoten.

2023 kommer vi att se botten på konsumenternas försvagade köpkraft. Inflationen har avtagit tydligt från sin toppnivå och vi förväntar oss att prisökningarna kommer att avmattas under året. Samtidigt börjar de överenskomna lönehöjningarna realiseras. Kombinationen av dessa möjliggör en återgång i köpkraftens tillväxt.

Trots osäkerheten har konsumenternas situation utvecklats bättre än väntat. Efterfrågan på tjänster har stått på sig, även om den tydligt försvagade köpkraften visade tecken på något helt annat. Konsumenternas förtroende kraschade och sjönk

Hushållens sparkvot

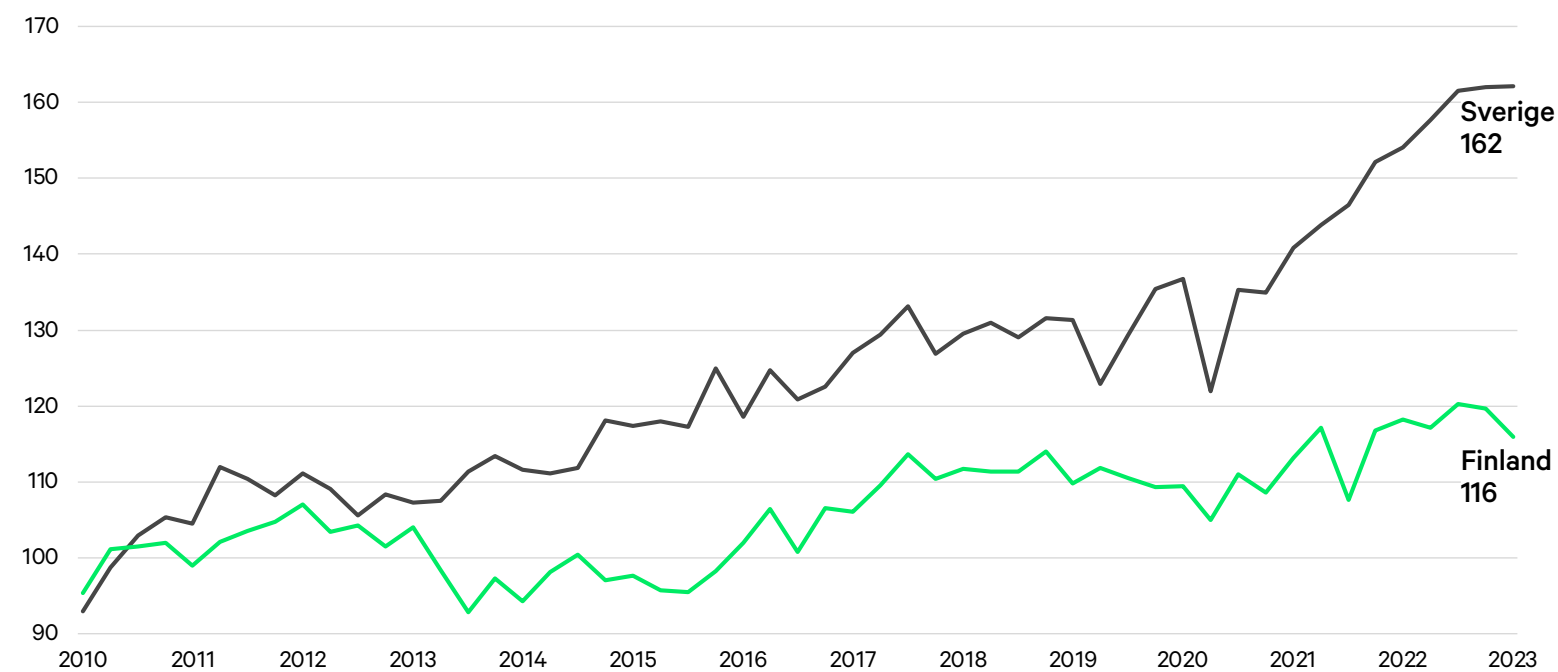

Källa: Aktia, Macrobond och Statistics Finland

till och med under nivån som rådde under finanskrisen 2008–2009. Situationen har emellertid blivit bättre. Även om förtroendet fortfarande är svagare än normalt, kan man se en förändring till det bättre. Konsumenternas bedömningar om utsikterna för sin egen ekonomi är exceptionellt positiva. Detta är viktigt särskilt med tanke på konsumtionen, eftersom förtroendet för den egna ekonomin är en förutsättning för en ökning i konsumtionen. De värsta farhågorna förverkligades inte,

men en fullständig återställning av konsumenternas läge tar tid. Konsumenternas köpkraft har grovt taget sjunkit till nivån för år 2009, det vill säga inflationen svalde 14 års uppnådda resultat. En snabb återställning av köpkraften är sällsynt. Konsumtionen har dessutom upprätthållits delvis på bekostnad av sparande. Även om vi förväntar oss en uppgång i konsumtionen kommer tillväxten under de närmaste åren att vara svag.

Investeringar: maskiner, apparater och immateriella tillgångar

Källa: Aktia, Macrobond, Statistics Finland och Statistics Sweden (SCB)

Investeringarna återhämtar sig på lång sikt

Vi förutspår att investeringarna kommer att minska med 3,5 procent i år men vända till en tillväxt på 1,7 procent nästa år. Särskilt byggnadsinvesteringarna lider av den nuvarande miljön, eftersom ränteuppgången har drivit många fastighetsinvestorer och bostadsköpare till att stå i bakgrunden. Som motvikt har Finland utlovats ett betydande antal investeringar inom den gröna övergång-

en. Visserligen fördelas de nu rapporterade investeringarna på flera år långt in i framtiden, för att inte tala om att många av dem fortfarande väntar på ett slutligt beslut. Av allt att döma kommer den nuvarande negativa stämningen att vinna över de långsiktiga positiva nyheterna under de närmaste åren. Investeringstillväxten inom den närmaste framtiden kommer alltså att förbli svag. Ökningen i byggnadsinvesteringar förutsätter minst en tydligare räntebild, dvs. ett slut på ränteuppgången så

att finländarna igen vågar göra bostadsaffärer. Utsikterna på kort sikt verkar i ljuset av förtroendeenkäten redan lite positivare. I konjunkturutsikterna inom byggverksamheten och industrin kunde man se tecken på en uppiggning under det första kvartalet i år. Osäkerheten är förstås stor i den nuvarande miljön, alltså kan man inte dra några definitiva slutsatser.

En jämförelse på lång sikt avslöjar att det är något som är fel i den finländska investeringsmiljön. Efter coronavåren har investeringstillväxten ökat i många länder, till exempel i Sverige. Oberoende av om vi granskar absoluta eller relativa investeringar har svenskarna redan länge investerat betydligt mer än finländarna. Efter coronapandemin har skillnaden också växt och vi ligger alltmer efter. Den gröna övergången öppnar nya möjligheter också för oss. I Finland har investeringar i produktionen av ren energi framskridit väl. Det är önskvärt att de fortsätter och att vi samtidigt får nya investeringar genom vilka ren energi vidareförädlas till nya exportprodukter för världsmarknaden.

Det finns ingen orsak till en övergripande nedstämdhet. Utöver den gröna övergången är det positivt att investeringar i immateriella produkter (bl.a. forskning och utveckling) ökat tydligt efter 2020.

Av allt att döma kommer den nuvarande negativa stämningen att vinna över de långsiktiga positiva nyheterna under de närmaste åren.

Ur sysselsättningens synvinkel har arbetsmarknadens utsikter försämrats men inte rasat.

%-ändring från året innan	2020	2021	2022	2023p*	2024p*	2025p*
BNP	-2,4	3,0	2,1	-0,9	1,1	1,7
Export	-7,8	6,0	1,7	-1,4	2,6	3,7
Import	-6,2	6,0	7,5	-1,9	1,8	2,0
Konsumtion	-2,2	3,7	2,3	-0,4	0,6	0,7
Privat	-3,8	3,6	2,0	-1,2	0,4	1,0
Offentlig	1,2	3,9	2,9	1,3	0,9	0,0
Investeringar	-1,0	1,1	5,0	-3,5	1,7	2,5
Byggnader	-0,6	-1,5	5,3	-6,7	0,6	1,8
Maskiner och transportmedel	-1,0	3,9	2,8	-1,1	2,8	3,4
Immateriella (FoU)	-2,5	5,8	6,5	3,0	3,2	3,4
Nyckeltal, %						
Utrikeshandel med varor och tjänster, över-/underskott av BNP	-0,3	-0,3	-0,3	-2,5	-2,3	-2,0
Arbetslöshet	7,7	7,7	6,8	7,2	7,3	7,1
Inflation	0,3	2,2	7,1	4,7	1,8	1,4

Goda och dåliga nyheter från arbetsmarknaden

Vi väntar oss att arbetslöshetsgraden i år stiger till 7,2 procent och nästa år till 7,3 procent. Inom den närmaste framtiden förväntar vi oss att den finländska ekonomins konjunktur har en större inverkan på arbetslösheten än de miljardinvesteringar som rapporterats omfattande i medierna. Utvecklingen på den finländska arbetsmarknaden har lyckligtvis varit starkare än väntat. Arbetslöshetsgradens trendsiffra har sjunkit och sysselsättningsgraden har stärkts.

Ur sysselsättningens synvinkel har arbetsmarknadens utsikter försämrats men inte rasat. Huvudbranschens (byggnadsverksamhet, tjänster, industri och detaljförsäljningen) sysselsättningsförväntningar har sjunkit i praktiken under hela förra året och nedgången har fortsatt efter årsskiftet. I förändringen i sysselsättningsförväntningarna är det viktigt att observera att de mest positiva utsikterna finns inom servicebranschen som är den största sysselsättande sektorn. Däremot har ändringen varit mest dramatisk i företag inom byggbranschen och detaljförsäljningen. Antalet öppna arbetsplatser är dock fortfarande högt, vilket be-

kräftar förväntningarna på en måttlig ökning i arbetslösheten.

Utvecklingen i tillväxtutmaningarna inom de olika branscherna tyder också på lägre förväntningar på arbetsmarknaden. Inom byggbranschen var bristen på kompetent arbetskraft den största tillväxtutmaningen i slutet av 2021. Nu har situationen lättat betydligt. Ett liknande mönster upprepas också inom industrin. Tillgången på arbetskraft har alltså lättat, eller i detta fall har efterfrågan på arbetskraft minskat, vilket har haft en positiv inverkan på arbetskraftens tillgänglighet.

Räddar den gröna övergången Finlands ekonomi?

De flesta har säkert uppmärksammat nyheterna under de senaste månaderna om den gröna övergångens investeringar i Finland. Investeringarna minskar utsläppen och hjälper Finlands ekonomi på många sätt. En verklig win-win-situation alltså. En viktig observation är att många investeringar är ekonomiskt lönsamma, dvs. de är inte beroende av statsstöd. Betydelsen av lönsamhet kan inte framhävas för mycket, eftersom den ekonomiska nyttan är i denna stund ett större incitament än målet för klimatets medeltemperatur år 2050.

Investeringar i den gröna övergången ökar sysselsättningen under investeringarnas byggnadstid. Effekten återspeglas på arbetsmarknaden också mer långvarigt, eftersom till exempel vindkraftverk kräver service. Investeringarna ökar också automatiskt ekonomin. Det låga antalet investeringar har varit ett samtalsämne i Finland redan i flera år, alltså är situationen i detta avseende nu mer lovande än på länge.

Genom den gröna övergången växer Finlands elproduktion, vilket har visat sig konkret i elpriset under den senaste tiden. Tack vare detta behöver vi inte importera lika mycket el från utlandet. Ökningen i antalet elbilar minskar däremot vårt be-

hov av att importera bränsle, eftersom bilar i stället kan laddas med el som producerats i Finland. Med el kan man dessutom ersätta andra energikällor. Till exempel i Tammerfors har man som mål att producera fjärrvärme av billig el.

Finland har inte hållit jämna steg med den nordiska ekonomin efter finanskrisen utan Finlands bytesbalans har varit negativ närmast fortlöpande. De ovan nämnda fördelarna är viktiga men löser enligt min mening inte Finlands framtid. För att vi ska kunna hinna i kapp med till exempel Sverige måste vi kraftigt utöka vår export. Nyckeln till lösningen kan vara hur väl vår exportindustri lyckas utnyttja de möjligheter som den gröna övergången erbjuder. Den mycket billiga energin ger oss en möjlighet att förädla något värdefullt och viktigt av energin till världsmarknaden. Kommer grönt stål, batterier eller batterikemikalier att ge Finland nya framgångar?

**Investeringarna minskar
utsläppen och hjälper
Finlands ekonomi på
många sätt.**

Lasse Corin
Chefsekonom, Aktia Bank Abp

Lasse Corin har fungerat som Aktias chefsekonom sedan våren 2020 och i sin roll följer och analyserar han utvecklingen av makroekonomin och placeringsmarknaden. Lasse Corin har lång erfarenhet av expertpositioner inom banksektorn och hans mål är att fokusera särskilt på den inhemska ekonomin och diskutera hur förändringar i världsekonomin påverkar Finland och finländska hushåll.

lasse.corin@aktia.fi
Twitter @lassecorin

UTGIVARE: Aktia Bank Abp, Arkadiagatan 4-6, PB 207, 00101 Helsingfors

Denna publikation är Aktia Bank Abps publikation. Innehållet beskriver vår chefsekonoms syn på marknadssituationen.

KUNDSERVICE: 010 247 010 (Från fast linje och mobiltelefon 8,35 cent/samtal + 16,69 cent/min.)

© Aktia Bank Abp, 2023

Aktia är en finländsk kapitalförvaltare, bank och livförsäkrare som har skapat välstånd och välfärd generation efter generation redan under 200 års tid. Vi tillhandahåller våra kunder digitala tjänster i ett flertal kanaler och ger personlig service på våra verksamhetsställen i huvudstadsregionen samt i Åbo-, Tammerfors-, Vasa- och Uleåborgsregionerna. Vår belönade kapitalförvaltnings fonder säljs även internationellt. Vi sysselsätter ca 900 personer på olika håll i Finland. Aktias förvaltade kundtillgångar (AuM) uppgick 31.12.2022 till 13,5 miljarder euro och balansomslutningen till 12,4 miljarder euro. Aktias aktie noteras på Nasdaq Helsinki Oy (AKTIA). aktia.com.

**Tänk
framåt
Aktia**